

persbericht

Burgers willen een stabiel kabinet voor de aanpak van economie, zorg, onderwijs en veiligheid

Continu Onderzoek Burgerperspectieven. Kwartaalbericht 2010 / 2

Den Haag, 1 juli 2010

- Omvang van de overwogen bezuinigingen moeilijk voorstelbaar
- Aandacht nieuw kabinet gevraagd voor economie, zorg, onderwijs en veiligheid
- Burgers willen stabiel kabinet dat gezamenlijk problemen aanpakt
- Vertrouwen in informatie: 'gezagscrisis' of 'kritische burgers'?

Dit zijn enkele conclusies uit het tweede kwartaalbericht van 2010 over het *Continu Onderzoek Burgerperspectieven* (COB) dat 1 juli verschijnt. Het onderzoek is gehouden in april-mei 2010, dus voor de Tweede Kamerverkiezingen van 9 juni. Evenals in de voorafgaande negen kwartaalberichten worden ontwikkelingen in tevredenheid, maatschappelijke zorgen en vertrouwen in de politiek gevolgd. In dit kwartaalbericht besteden de SCP-onderzoekers drs. Josje den Ridder en prof. dr. Paul Dekker verder aandacht aan bezuinigingsvoorkeuren van burgers en hun adviezen voor een nieuw kabinet. Ook verkennen ze of er sprake is van een gezagscrisis in Nederland. Het COB wordt elke drie maanden uitgevoerd via een enquête, aangevuld met kwalitatief onderzoek (focusgroepen). Het onderzoek wordt uitgevoerd voor het kabinet in opdracht van de Voorlichtingsraad.

Omvang van de overwogen bezuinigingen moeilijk voorstelbaar

De meeste mensen kunnen zich moeilijk een voorstelling maken van de bezuinigingsbedragen die in Den Haag de ronde doen. Men herkent wel de noodzaak tot bezuinigen, maar denkt een heel eind te komen met meer efficiëntie, minder bureaucratie en bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking en defensie. Als men 35 miljard zou moeten bezuinigen, zou men relatief het sterkst bezuinigen op

ontwikkelingssamenwerking (2,7 miljard = 55% van de huidige uitgaven) en relatief het minst op de zorg (3,4 miljard = 6%). Op ontwikkelingssamenwerking en defensie wil zo'n 13% helemaal geen bezuinigingen, bij het onderwijs is dat 40% en bij de zorg 32%. In groeps gesprekken over de bezuinigingen maakt men zich grote zorgen over de gevolgen voor mensen met lage inkomens. Over de gevolgen voor zichzelf is men tamelijk gelaten. Waarschijnlijk zijn de voorstellen nu nog te ver weg om echt iets los te maken.

Aandacht nieuw kabinet gevraagd voor economie, zorg, onderwijs en veiligheid

Een nieuw kabinet zou volgens onze ondervraagden in de eerste plaats aandacht moeten hebben voor de economische problemen. Het moet zich inzetten om Nederland uit de economische crisis te krijgen en daarbij de lasten eerlijk verdelen. Daarnaast zou een kabinet zich moeten richten op een goede en betaalbare gezondheidszorg, goed onderwijs, een veiliger Nederland en aanpak van de criminaliteit.

Burgers willen een stabiel kabinet dat gezamenlijk de problemen aanpakt

Een nieuw kabinet, van welke samenstelling dan ook, zou volgens burgers in ieder geval stabiel moeten zijn, een visie op de toekomst moeten hebben en de problemen gezamenlijk aanpakken. Mensen hebben genoeg van een kabinet dat ruzie maakt. Burgers vinden het niet alleen belangrijk dat een nieuw kabinet naar hen luistert, ze willen ook dat de politiek hun problemen echt begrijpt. Iemand zegt: "Politici hebben vaak geen 'straatlyceum' gehad. Ze zijn niet zelf in Amsterdam Oost of West geweest. Zij hebben er niet zo'n last van".

Het vertrouwen in de politiek is dit kwartaal gedaald, waarschijnlijk onder invloed van de val van het kabinet. In april-mei geeft 46% van de bevolking een 'voldoende' voor vertrouwen in de regering, begin 2009 was dat nog 59%. Het vertrouwen in de Tweede Kamer daalde in deze periode van 61% naar 50%. Burgers vinden nu ook vaker dat politici onbehoorlijk met elkaar omgaan (36% begin 2009, 46% nu). Er is ook meer animo voor bestuur door 'enkele krachtige leiders' (29% begin 2009, 37% nu).

Vertrouwen in informatie: 'gezagscrisis' of 'kritische burgers'?

Er wordt tegenwoordig vaak gesproken over een 'gezagscrisis'. Die term suggereert dat burgers massaal hun vertrouwen in traditionele gezagsdragers zoals artsen, wetenschappers en overheidsinstellingen hebben opgezegd. Ze zouden liever geloof hechten aan wat ervaringsdeskundigen en betrokken medeburgers op internet naar voren brengen. Ons onderzoek naar het vertrouwen in informatie over vaccinaties en klimaatverandering laat zien dat het vertrouwen in overheidsinstellingen beperkt is. Toch wijst weinig op een algehele gezagscrisis. Bij vaccinaties zegt slechts 19% vertrouwen te hebben in informatie van andere burgers op internet, tegenover 80% vertrouwen in artsen en apothekers, 68% in onderzoeksinstellingen en 47% in de overheid. Bij klimaatverandering heeft 12% vertrouwen in andere burgers op internet, 51% in onderzoeksinstellingen en 31% in de overheid (en dat

is op hetzelfde niveau als milieuorganisaties en 'vrienden en familie'). Het geringere vertrouwen in wetenschap en overheid komt waarschijnlijk door de tegenstrijdige onderzoeksresultaten in de publiciteit. Ook ontstaan er twijfels over de onafhankelijkheid van de overheid en wetenschap vanwege de politisering van de milieu- en klimaatkwesties. In plaats van met een algehele gezagscrisis heeft de overheid eerder te maken met kritische burgers die met vertrouwen in de eigen intuïtie gebruik maken van de sterk toegenomen mogelijkheden om zich te informeren. Informatie van doorgaans gezaghebbende bronnen is niet langer beslissend, maar meer het startpunt voor een kritische beschouwing. Cruciaal daarbij zijn de deskundigheid en onafhankelijkheid van een informatiebron. Men is zeer gevoelig voor de mogelijkheid van (financieel of politiek) eigenbelang.

COB Kwartaalbericht 2010/2 Josje den Ridder en Paul Dekker, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, juli 2010, ISBN 978 90 377 0507 2; prijs € 9,90.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel of te bestellen via de website: www.scp.nl.
Voor meer informatie: Josje den Ridder (070-3407825) en Paul Dekker (070-3407434).